

Bye Bye Blackbird

Iohannes, kallad John, hade ett liv, och det började när han bestämde sig för att löpa sina lungor ur kroppen, spränga sin fysiska ram och låta levern lida. Tanken slog honom plötsligt, och processen fram till slutgiltigt beslutsfattande tog kort tid. Med beslutet kände han glädje, endast glädje.

Likt så många spädbarn före honom skrek John när han föddes. När han blev äldre förklarade hans far George och hans mor Katrina att det var ovårdat att skrika, även om det kunde tänkas finnas anledning att skrika. John begrundade sin första livsläxa. Han slutade att skrika. Han slutade även att tala, iallafall till stora delar. Ibland pratade han för och med sig själv framför spegeln, och i de fall han tvingades tala till någon annan än sig själv höll han det kryptiskt kortfattat: orden levererade i lågt tonläge, dess intonation styrda av en letargisk inre trumma. George och Katrina förundrades. George och Katrina undrade vad som hände inuti pojkens huvud, och snart blev de fast övertygade om att hans inre möblemang var täckt av damm och redo att auktioneras bort eller sannolikt kasseras.

”Vår son är dum i huvudet”, sa George. Katrina instämde.

John var kort och smal. John hade kort, blont hår. John såg ut som vem som helst. Hans ständigt flyende blick och ljusa, spräckliga stämma, dock, utmärkte honom—det gav honom ett förvirrat intryck, som om han hade fötts endast för att driva vidare i någon annans ström, likt drivved. På livets scen var han rekvisita. Medan diverse akter spelades upp runt omkring honom förblev han statisk, varken iakttagen eller iakttagande.

John blev i skolan först retad, sedan ignorerad. Klasskamraterna tyckte att han var tråkig, och det stämde. Han skrattade eller skämtade aldrig, och med tystlåten undergivenhet gjorde han vad hans lärare bad honom om. Han gjorde det inte bra, men inte heller dåligt. Betygsgenomsnittet låg på säkert avstånd både från avgrunden och från avgrundens antites, och aldrig löpte han risken att vare sig drunkna eller sol-bränna sina vingar.

På sitt sätt tyckte John om fåglar. Han gillade att vandra i skogen och titta samt lyssna på fåglar. Han förde inte anteckningar över vilka fåglar han tittade eller lyssnade på. Han läste inte litteratur om fåglars utseende, beteende och migrationsmönster. Han tittade, utan kikare, och han lyssnade, utan att försöka särskilja lockropen. George sa att det var dumt att titta på fåglar utan kikare. Katrina sa att det var dumt att lyssna på fågellåten utan att försöka särskilja dem, och John – han slutade efter framförd kritik att titta och lyssna på fåglar.

När John blev äldre tog George och Katrina honom till en barnpsykolog. Johns tystnad och inaktivitet var konstigt, hävdade barnpsykologen. Men ingen fara på det proverbiala taket. Han skulle växa från sin tystnad. "Han kommer att växa in i världen. Ge det tid." Men John växte inte in i världen. Hans murar växte sig högre och krokigare och när han var sexton år fyllde sa George att det fick vara nog.

"Nu skaffar du dig en hobby!"

John skaffade sig en hobby. Han började långdistanslöpa.

"Bättre än ingenting", sa George.

När John fyllde arton flyttade han på Georges och Katrinas inrådan långt hemifrån, in i en liten lägenhet med bruna tapeter och en toalett som emellanåt vägrade spola. Han började jobba för ett lokalt städföretag, även detta på George och Katrinas inrådan.

John var en samvetsgrann städare.

Första arbetsdagen gav han bevis på sin noggrannhet. Han ville städa taket, men han nådde inte. För att åtgärda sitt tillkortakommande bröt han itu två moppar och använde sedan tejp för att fästa ihop dem. Han hade nu en väldigt lång mopp. Med svepande rörelser använde han sin långa mopp för att skrubba taket. Arbetsgivaren förklarade att Johns avsikt var hedervärd men missriktad. "Snälla, skrubba inte taket", och John slutade därmed att skrubba taket.

När John inte arbetade, då löpte han. Det blev som minst sex och som flest åtta löppass i veckan. Varje pass låg som minst på en mil och som mest på två mil, vilket ackumulerade mellan sex till sexton löpta mil i veckan.

Johns vardag började med att han steg upp klockan fem på morgonen, alltid en minut före ställd väckarklocka. Han snörde på sig löparskorna, dubbelknut, och gav sig oavsett väder och vind ut i löpspåret. Efter löpning duschade han, alltid kallt, och sedan gav han sig av mot jobbet, alltid utan att äta frukost. Från klockan sju på morgonen till klockan tre på eftermiddagen städade han golv och väggar. Inte tak. Han ägde inte en bil. Inte heller ett körkort.

”Du behöver inte ett körkort”, hade George och Katrina sagt.

Varje dag tog han följlaktligen bussen till och från arbetet.

”Det är miljövänligt, och det är praktiskt”, hade George och Katrina sagt.

Ofta var John hemma från jobbet klockan fyra på eftermiddagen, beroende på om bussen höll tidtabellen eller inte. Från klockan fyra på eftermiddagen till sänggående vid senast klockan tio på kvällen läste han antingen en eller flera serietidningar, promenerade i en närbelägen park, vattnade och rådde om blommorna på balkongen eller onanerade framför hallspegeln. Dessa aktiviteter punkterades enbart av middag klockan sex på kvällen, ofta bestående av pasta och mjölk. Om inte pasta och mjölk så fisk och vatten, vilket Katrina hade poängterat är bra för att undvika hög kolesterolhalt och fetma.

”Ingen gillar en tjockis.”

Vid onani tänkte John uteslutande på uppvärmning av vatten till koknivå. Vid ejakulation simulerade han ibland ljudet av kokande vatten, oftast inte. Han slutade emellertid att onanera den dag han med rumpan mot hallmattan, benen brett isär och handen på sin penis blev påkommen av Katrina. Hon besökte honom oannonserat. Först sade hon ingenting. Hon stod stilla i hallen med John framför sig på hallgolvet. Sedan utbrast hon:

”Nu skaffar du dig en hobby!”

John förklarade, utan att täcka sin nakna kropp, att han redan hade en hobby. Han långdistanslöpte.

Katrina förklarade att långdistanslöpning inte var en hobby. Kanske, föreslog hon, borde han börja delta i löptävlingar. Detta, tyckte hon, skulle förvandla hans långdistanslöpning till en ordentlig hobby.

Snart därefter började alltså John att tävla, i maratonlöpning. Hans första maratontävling gick bra. Han sprang, och han fortsatte springa tills han svettig men i övrigt oberörd var i mål. Arrangörerna sade att Johns sluttid var berömvärd.

”Du är en löpare av naturen”, premierade de honom. De föreslog att han skulle fortsätta tävla.

John lyssnade och tittade sedan på sina ben. De var långa, taniga och seniga. Han tittade på sina armar. De var desto tanigare och senigare. Han lade handen över sin bröstorg. Hjärtat slog lugnt och avslappnat, nu med ett ändamål. Det här är alltså en ”löpare av naturen”, tänkte han och övermannades av en dessförinnan okänd känsla. Han kände sig, i brist på bättre ord, centrerad. Inte längre

lönlöst drivande. Löpning var bra, tänkte han. Att tävla i löpning, tänkte han, var desto bättre.

Den lycka som varar är dock oftast kort. Under nästa maratontävling trampande han snett och skadade sig. Vänstra foten ådrog sig en fraktur och fick gipsas. John frågade läkaren om han kunde löpa med gips på. Läkaren var böjd att skratta. Istället sade han att det inte vara att föredra.

”Om två månader kan du börja träna upp förlorad styrka och muskulatur.”

När gipset togs bort var Johns fot och nedre delen av benet smalt, vitt och spöklikt. Trots smärta snörde John på sig löparskorna. Han gav sig stapplande ut i löparspåret, men kom inte långt. Efter en kilometer trampade han åter snett. Samma fot, samma fraktur.

Läkaren som kort därpå undersökte foten undrade vad som drivit honom till detta övermod.

”Jag behöver löpa så som löpning ska löpas”, förklarade John varvid läkaren ryckte på axlarna och gipsade in foten.

När gipset tre månader senare togs bort var John en förändrad människa. Han förmådde inte löpa. Han stannade hemma, men inte bara det. Han var till och med oförmögen ta sig ur sängen om morgonen. Han missade en, två och sedan allt fler arbetsdagar. Den första veckans frånvaro godtogs. Även följande veckas frånvaro godtogs, men sedan sinade förståelsen. John blev sparkad.

”Du är opålitlig”, förklarade arbetsgivaren.

”Förlåt”, mumlade John. Han var nu var arbetslös, och han började i större utsträckning än tidigare att tala med sig själv. Det var en tyst dialog. Inom honom, där det förut bara funnits dammkorn, började skepnader ta form. Hade John vetat bättre hade han kallat det introspektion, och introspektion är inte dåligt, men för John (en kopparfärgad marionettdocka som i över tre decennier hade levt utanpå sin bleka hud) var det ett förvirrande fenomen. Han kom likväl, så sakta, att förvandlas till ett självkännande, brinnande djur. Varför, frågade han sig, är jag tråkig? För att du inte har en personlighet, svarade han sig själv. Varför, frågade han sig, har jag inte en personlighet? För att du slutade skrika och för att du slutade prata, svarade han sig själv. Varför, frågade han, slutade jag skrika, och varför slutade jag prata? För att du alltid gör som du blir tillsagd. Du har alltid gjort som du har blivit tillsagd.

Utanför fönstret, vid bordet där John satt, var det mörkt. En avlägsen spotlight målade en skinande oval på det mörka. Han slog näven i bordet, vilket var ovanligt, och det var som om slaget skakade om skepnaderna i hans inre, placerade dem i en inbördes förening som stavade följande:

Du är inte ett exemplar att efterlikna, John. Du är en negativ funktion. Mänskligheten bryr sig endast om dig som ett exempel på vad som inte bör eftersträvas, på vad som bör undvikas. Men misströsta inte. Din själva existens gör att individer inte behöver anstränga sig för att, i jämförelse, framstå som lyckade, och i den bemärkelsen sprider du både lycka och framgång till så väldigt många. Ta det till hjärtat och ge dig sedan en klapp på ryggen. Men nej! John slog åter näven i bordet. Mänskligheten, tänkte han, skulle inte få sätta sina klor i honom. Han slog näven i

bordet en tredje gång och reste sig hastigt, rusig av lycka. För ingen och inget annat än det tomma köket proklamerade han att han skulle döda sig själv om en vecka. Denna självhävdelse, förklarade han, skulle visa mänskligheten vad han egentligen var värd. Inte längre vek och undergiven, utan stark och målmedveten. Därefter bestämde han sig för att begå självmord genom löpning, det enda som någonsin hade gett honom en känsla av att vara vid liv.

Alltså: Han skulle snöra sina skor och börja löpa. Han skulle löpa tills han inte kunde löpa längre, och då skulle han gå, sedan hasa och slutligen krypa. Han skulle kravla i gruset, och hade han inte hunnit dö medan han var i rörelse skulle han tyst ligga stilla och invänta svältdöden, alltmedan han skådade fåglar i skyn. De sista ord som yttrades ur Johns torra, nariga mun var:

”Får se hur bra ni klarar er utan mig.”

Ingen var i närheten. Ingen hörde honom. Inte ens fåglarna.